

Uzruna, uzrunas grupa, uzrunas teikums

1. Atceries, ko esi mācījies par uzrunu! Atbilde uz jautājumiem! (Informācijai vari izmantot arī mācību grāmatas, valodas rokasgrāmatas, interneta resursus u. c.)
 - Kas ir uzruna?
 - Ar ko uzrunas grupa atšķiras no uzrunas?
 - Kur uzruna vai uzrunas grupa var atrasties teikumā?
 - Kas ir uzrunas teikums?
 - Kāpēc nepieciešams zināt, kas ir uzruna?
 - Kuros gadījumos uzruna tiek izmantota rakstos?
2. Apkopojot nepieciešamāko no iepriekšējām atbildēm, uzraksti, uzzīmē vai attēlo shēmā, tabulā vai domu kartē to, kas par uzrunu, uzrunas grupu un uzrunas teikumu tev būtu jāpatur prātā!

Uzruna, uzrunas grupa un uzrunas teikums

3. Izlasi Gunāra Priedes lugas “Vējlukturis abažūrā” fragmentus! (Klasē var lasīt lomās: *teicējs, Hedviga, Izolde, Zane, Mundra, Ralla, Krista, Signe, Erlends, Dailis, Jānis, Vinnijs, Madars.*)

1. fragments

Dailis pamāj Izoldei un pievēršas ratiem, kuros sēž Krista un Līva.

Pārējie – Zane, Mundra, Ralla, Izolde, Jānis, Vinnijs un Madars – sapulcējas ap Hedvigu.

Zane. Hedvig, ko darām?

Mundra. Ko Dailis tev teica?

Hedviga. Viņš atsakās.

Izolde. No kā?

Hedviga. Bija runāts, ka Dailis nāks mums līdzī uz Kristas mājām un rīt no rīta vizinās mūs pa Daugavu...

Izolde. Lieliski!

Hedviga. Jā, tikai viņš vairs nevēlas.

Mundra. Es viņu saprotu.

Ralla. Erlends uzvedās drausmīgi.

Zane. Kaut kas ir jādara.

Mundra. Hedvig, pasaki Erlendam.

Ralla. Skaidri un gaiši, Hedvig. Lai Erlends atvainojas. (..)

2. fragments

Krista (*sauc*). Hedvig, nāc un saki kaut ko, jo Dailis taisās iet projām! (..)

Dailis. Es atvados, Hedvig!

Krista. Daili, nē! Nu, lūdzu! (..)

Madars. Erlend, uz vienu vārdu!

Erlends iegrimis sarunā ar Signi, nereaģē.

Madars. Erlend!

Signe. Tevi sauc...

Erlends. Mani? (*Atskatās.*)

Jānis. Nāc pie puikām!

Signe. Ej!

Erlends vilcinādamies dodas pie Madara.

Signe nāk līdzī.

Madars. Tev jāatvainojas.

Erlends. Kuram?

Madars, Jānis un Vinnijs saskatās.

Jānis. Tu vēl prasi?

Vinnijs. Kristas viesi šovakar esam gan mēs, gan Dailis, skaidrs?

Jānis. Rēķinu kārtošanu vajadzēja atlikt uz citu reizi.

Madars. Skaidrs?

Erlends. Skaidrs. Kas man jādara?

Madars. Jā dod Dailim roka.

Jānis. Jāsaka “es atvainojos”... Vēl jā māca, kā maziņais.

Vinnijs. Daili, panāc, lūdzu!

Dailis (*no meiteņu ielenkuma*). Kas ir?

Jānis. Erlends grib atvainoties.

Dailis. Nu ziniet...

Vinnijs. Nopietni.

Dailis negribīgi tuvojas.

Erlends iet viņam pretī un sniedz roku.

Visi klusēdami skatās.

Erlends. Es atvainojos.

Zane. Erlend! Par ko?

Hedviga. Klusu, Zane!

Dailis. Nu, tas ir...

Madars. Miers?

Erlends. Miers.

Madars. Daili!

Dailis. Tā kā būtu... Lai notiek.

Erlends pievēršas Signei.

Hedviga. Miers, bērni, un rāpjamies ratos.

Mundra. Cik labi, ka Erlends nāca pie prāta.

Ralla. Nu patiešām.

4. Pārrunā izlasīto ar klasesbiedriem! Izsaki minējumus!

- Kas ir lugas personāži?
- Cik viņiem gadu (aptuveni)?
- Par ko Erlendam bija jāatvainojas?
- Kāpēc lugas varoņi visai bieži cits citu uzrunā vārdā?

5. Sameklē tekstā uzrunas! Izpēti to novietojumu teikumā un pieturzīmju lietojumu to atdalīšanai!

6. Strādā pāri! Izstāstiet viens otram, cik dažādus uzrunas atdalīšanas veidus tekstā var atrast!

7. Kopīgi formulējiet likumu, kā lieto pieturzīmes dažādos uzrunas novietojuma gadījumos, lai atdalītu uzrunu no citiem vārdiem teikumā!

8. Pārrunā jiet klasē,

- kādi ir uzrunas veidi;
- kā uzrunas lieto mutvārdos;
- kas jāievēro, rakstot tekstu, kurā ir uzrunas!